

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Provincia Romana.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67132)

PROVINCIA
ROMANA.

DUNT in Romana Prouincia Pa-
tres, fratresq. omnino quingenti, &
quingenta quinque. In Professo-
rum Domo fere centum. In Col-
legio Romano centum circiter &
septuaginta. Tusculi decem. In Pro-
bationis Domo, vnus, & sexaginta. In penitentia-
riorum Collegio, vnus et viginti. In Anglicano sex.
In Germanico tredecim. In Romano Seminario duo
& viginti. quibus vrbans Collegijs accessit proxi-
me Maronitarum, vbi par tantum versatur è no-
stris. Tybure duodecim degunt. Duo de viginti Se-
nis. Totidem Macerata. Tres & viginti Florentia.
Perusii sexdecim. Quatuordecim Recineti. In Laure-
tano Collegio, quinque circiter & quadraginta.
Quatuor tantum in Illyrico. Functi sunt vita quin-
decim. In Societatem recepti duo & quinquaginta.

PROFESSORVM ROMANA
Domus.

Honestarunt hanc domum XI. Kal. April. Ia-
ponicorum Regum legati Mantius, & Mi-
chael

chael, eorumq. Iaponij Comites nobilissimi, Martinus, ac Iulianus, eximia probitatis Adolescentes, exceptiq. sunt, tum ingenti gratulatione nostrorum, tum publica, vt paulo ante significauimus, Ciuitatis letitia. Quorum honestissimum ac celeberrimum in Urbem introitum, totumq. apud Pontificem Max. in Amplissimo Cardinalium Consequo & magna Principum, Antistitumq. frequentia, legationis obita munus; pluribus verbis comemorare, si res vna omniu post hominum memoriam celeberrima, & tot iam scriptis, litterisq. testata, a nobis quoque memoria commendationem exposceret. Editus est nuper ea de re libellus, ta accurate persequens omnia, vt amplius quod desideres nihil sit. Is nobis laborem hunc minuet, & qua de horum Legatorum vel in Urbem aduentu, vel perhonorifico per Indiam, Hispaniam, Italiamq. transscribenda forent, ea ipse perferet vniuersa.

Ceterum nota sunt huius domus pro animarum tuenda salute cura atque vigilia: sed cum innumera pene sint, qua pro animis quotidie geruntur, paucissima tamen sunt, qua litterarum desiderant diligentiam. Est hic Societas aucta nonnullis: Compluresque tam viri, quam faeminae, vt nudum Christum nudi expeditiq. sequantur, contemptis opibus humanisque curis, varijs se se inclusere Caenobijs. Ac ne minor diuinorum praceptorum, quam consilioru habita ratio videatur, excitati sunt ad aequitatis studium iustitiaeq. non pauci, vt qua ex alienis bonis, vel per ignorantia detinebant, vel ad se consulto

tran-

transulerant, ea suis quæque Dominis restituerent. Inuentiq. sunt, qui ne aliena punctum temporis detinerent, fortunas suas venderent vniuersas, malentq. inopem vitam degere, quam contra officium vitam ipsam ex alieno tueri. Prohibitum præterea est multorum aditus ab inimicorum sanguine atque cæde. Cumque exsules quidam Pontificium per interregnum Urbem essent ingressi, in eademq. familia in primis nobilis conspirassent, cauerunt nostri, & ne quid in præsentia, ea familia caperet detrimenti, & vt in posterum tuta à periculo redderetur. Res externa, Dei primum, deinde etiam liberalium hominum beneficio satis commode se tue tur. Cuius nobilis Genuensis, in primis diues, pensile nouæ basilicæ candelabrum purissimo ex argento in usus luminum consecrauit: regium plane munus, aureorum circiter duum millium, & sine amulo candelabrū. cuius amplitudo omnis palmorū octo, duodecimq; per ambitum: in quo multa latera, multæque facies cernuntur vndique, incredibili ornamentorum varietate, multipliciq. puerorum effigie, Iuuenum, Cherubim, Lychnorum, festarumque frondium, tantæ artis, vt claritatem possint dare vel singula: Lychnuchiq. elaborato opere nouem ab alatis duodecim pueris sustinentur, ea collocatione ac venustate, vt candelabrum omne, præsertim cum sua quisque luce fulserint, spectabile admodum reddant.

COLLEGIUM ROMANVM.

IN acerbissimo luctu Pontificie mortis, quo cum omnia in Societate redundabant, tum maxime ob accepta tot beneficia Collegium Romanum, res seu domestica, seu diuina, non male, Deo fauente gesta est. Iulius Grimanus Venetus cum generis splendore clarus, tum integritate ac fide, cum sex septemue annis ante, filium quem habebat unicum, familie nostræ percupidum, æquissimo nobis animo concessisset (Is erat Marcus Grimanus, suauissimis moribus adolescens, quem matura iam virtus, vt anno octogesimo scripsimus, ex hominibus ad Deum transtulit) memor tam cari pignoris, ipse quoque moriens luculentam Collegio bibliothecam, & domus suæ non tam copiosam, quam lautam atque elegantem supellectilem dono dedit: Ac ne longius abesset à filio, sepeliri eodem apud nos sepulchro voluit, vt cuius animo coniunctum iri se sperabat in celo, eius quoque corpori cõiungeretur in terris. Summa eorum, quæ Collegio legauit, aureorum minimum duo millia. Cuius beneficentiam paucis post mensibus optima femina imitata est, quæ cum Societatem vix nossset (in quo vim magis diuinæ prouidentie perspicias) abiens è vita, aureos Collegio nummos mille quingentos, & aedes quasdam legauit. Quæ in tanto ære alieno, quãto premitur hoc Collegium, non leuia fuere subsidia. Sed hæc ab externis in externam rem. Alia interiora à domesticis deriuarunt: nec enim minus

borum

horum obitus disciplina virtutum, quam illorum mors nostris commodis fortunisque consuluit. Disciplina exemploque fuerunt cum omnes, quos in caelum vocauit Deus, (ut in Societate solent ij, qui extremum vitae diem morte conficiunt) tum Bellisarius Balduinus in primis, & Gulielmus Brusbeus Anglus. Erat Balduino pari probitate frater, & ut ambo eodem tempore, eademque concordia ad diuinum se famulatum contulerunt; ita eodem ferme anno, eodemque leti genere occubuerunt. par nobile fratrum ex agro Liciensi, quos coniuncta cum virtute nobilitas commendabat. Misit eos parens in Urbem, ut in Societatis sinu inter Seminarij conuictores, & moribus educarentur & litteris. Hic illi breui euaserunt ad summum, & pueritiam vix egressi, Deo Societatiq., primum suae adolescentiae florem consecrarunt. Sed noluit liberalitate Dominus vinci, & qui ei se sine cunctatione tradiderant, sine mora admisit ad praemium. Bellisario autem ut natu grandiori, quo plus forsitan palma concederet, plus etiam reliquit agonis. Ex sanguinis vomitione pul nonnunquam vitio in phthisi incidit, quae annu & eo amplius ita illum occupatum impeditumque tenuit, ut tanquam domestico inclusus carcere, toto illo interuallo lucem non viderit. Periuicundum spectaculum Deo, admirabilis adolescentis aequitas, qui nondum gustata suauitate vitae, in tanta desperatione salutis tan longa ac diuturna tate, tanto virium languore, lectulique tadio, patientiam teneret. Quid cura ad vltimum languorem venit? cum moueri lo-

co non poterat, neque suis membra viribus, sed alienis erant versanda lacertis? qua tum illi crux? qui dolor? qua nostrum omnium commiseratio? Apparebant corporis partes quadam longa exese desidia, & tanquam anteuertent vrnae tempus, putri iam tabo fluebant. Angebat crebra tusses, continens anhelatio, & inuiti pituita cursus: nihil ut ei solatio esset preter id, quod vel Deus aliquando, vel fratrum salutationes afferrent. Ille uero semper equus, lentissimum hoc mortis genus numerabat in lucris, non ignarus tanto sibi faciliorem cursum in caelum fore, quanto plus colligendis in hac vita meritis esset loci.

Iam Gulielmi in pari probitate dispar obitus fuit, qui cum vigere maxime videbatur, tum repente in orbo nobis rapitur inuitissimis. Cuius de virtute plurima dici possent, si omnia committenda litteris viderentur, sed quae committi recte possunt, ea breuiter perstringentur. Is claris ortus natalibus, domi suae cum annum ageret decimum quartum, studiorum causa Duacum mittitur, ubi tum primum Societatem nouit, cuius fortasse opinione nonnulla mentem etiam de ea complectenda suscepit quae cogitatio, quoniam nondum suas radices egerat, post eius in Angliam reditum, obliuione potius, quam voluntate sensim excidit, praesertim in tanta haereticorum colluione, ubi omnia non modo teneros inficiunt animos, sed etiam robustos ac confirmatos a virtute detorquent; ut prope miraculum videatur adolescentem opibus affluentem in tanta opinionum vanitate, ac morum corruptela,

ptela, tantisq. peccandi occasionibus, non modo integram tueri fidem, verum etiã colere pietatis studia potuisse. Degebat plerunq. Londini in ædibus aui sui, Quæstoris reginæ priuati, qui vna cū coniuge eamdē ac regina sequebatur heresim. apud hunc sacerdotes adducebat occultos, quorum opera auiam suã ab impietate ad verã traduxit Ecclesiam. Publicas custodias, in quibus sacerdotes, alijque catholici asseruabantur, obibat: eosque quoad fieri poterat, et oratione leuabat, & re. quod tum multo fecit uberius, cum permagnam ex matris, & cuiusdam propinqui obitu hereditatem creuit. Aderat quotidie sacris si liceret, nullo periculo territus, & ea modestia ac significatione pietatis, vt suo exemplo cum ceteris, tum Thomæ Hemofordio, de cuius martyrij palma proxime scripsimus, mire profuerit. Is enim despecta rerum humanarum imagine, vna cum Gulielmo Roman venit, & absolutis in Anglicano Collegio studijs, cum vitam inter nos agere non liceret, ad martyrij gloriam recurrit in patriã; vt merito nobilis illa palma Gulielmo accepta referenda quodammodo videatur. Agebat Gulielmus ipse alterum & vigesimum ætatis annum, cum eius virginitati, quam perpetuo coluisse dicitur, insidiari visus est Damon. arcta ei erat cum clauo ac catholico viro coniunctio, & suadere cepit, vt solet, amor necessitudinem arctiorem, nouamq. per nuptias propinquitatem. Spondet ille Gulielmo sororem suam, si eam in matrimonium velit ducere, & ut velit, hortatur & urget. Contra amicitiam fieri

B uide-

uidebatur, sponsam talem repudiare. nec abhor-
 rere se à nuptijs significauerat adolescens, cuius ne-
 uoluntas quidem aliena tum fuit. amabatur à Virgi-
 ne, & ipse Virginem adamabat, & familiaritate ià
 contracta multæ una consumebantur horæ. ex qua
 tamen familiaritate nihil, Deo protegente, in animû
 adolescentis irrepfit, quod eius officeret castitati.
 Sed ne quis in terris hunc sibi florem ante præripe-
 ret, imbecillæ Deus misertus adolescentiæ, ueteres
 illi cogitationes ad memoriam redigit, & pristina il-
 la Societatis studia, quæ consopita uidebantur, ac-
 cendit. Itaque tanta fuit ardoris uis, ut abiecto nup-
 tiarum consilio, spretisq. non modo, quas posside-
 bat opibus ac fortunis, sed etiam spe certa paterna
 hereditatis, adornarit repente fugam. Id puella ma-
 ter, fratresq. odorati, molestissime ferentes se de spe
 deiici, Gulielmum aggrediuntur, & subiti reprehen-
 sione consilij, uiolatæq. fidei, deducere de mente co-
 nantur: circumfident mulieres lachrimis ac preci-
 bus, fratres minis atque terroribus, ut pro se quisq.
 constantiam labefactent adolescentis. Vbi hæc non
 procedunt, religionem obijciunt datæ fidei, nec iam
 licere contendunt semel initum matrimonium &
 uerbis, & crebris argumentis amoris (clandestinum
 enim matrimonium firmum et ratum apud Anglos
 est) saluo officio ac religione dissoluere. Adduceba-
 tur in medium puella, quæ hæc ita se habere constan-
 tissime confirmabat. pugnabat ex altera parte Gu-
 lielmus, nec fidem datam testabatur esse, nec uerbû
 ullum factum, unde id argui posset. adhibetur huius
 contro-

controversia disceptator et arbiter Thomas Pondus, vir nobilitate, prudentia, et religione praestans, qui tunc pro catholica fide inclusus tenebatur in carcere. hoc igitur arbitro cum res ageretur, nec minus pro Gulielmo causa staret, quam Gulielmus ipse pro se; Gulielmo quoque adiudicata lis est. uerum ita rem omnem composuit atque constituit prudentissimus disceptator, ut quo aequiores dimitteret aduersarios, dotis loco puella summa quaedam pecuniae a Gulielmo daretur. sed quoniam plaris erat apud homines nobiles ipsemet adolescens, quam splendor auri; conditionibus stare non poterant, et denuo arbitrum aggrediuntur. disceptatur iterum ad multas horas, et acriter utrinque pugnatur: sed quoniam deserit se a causa uirginis fratres, parentesque. senserant, puellam abditam in cubiculum carceri proximum, ante monent, ut cum se causa cadere audiret, aperto repente ostio prosiliat, et quem iure, ac uerborum contentione non posset, blanditijs precibusque delinuat. prodit igitur ex constituto puella, non minus ab arte compta, quam a natura; et cum rationis suauitatem querelarum dulcedine, animum pertentat adolescentis. orat omnibus precibus, ne se respiciat, negat quicquam esse uel in suis natalibus, uel in natura fortunaeque muneribus, quod despiciat; porro fraternam det hoc amicitiae, det suo quoque amori, ut tam expetitam, et iam pene initam matrimonij societatem sanciat, habeatque rationem cum personae, tum dignitatis suae, cui sempiternam dedecoris notam, si ab eo repudietur, inurat. ita supplicatio quaerit,

B 2 relis,

relis, & verba lacrimis miscebantur, ut quod ab invito ius non posset, supplicationis humilitas extorqueret. Sed ille surdis ad hæc auribus, de castitatis magis bono, quã de parta amicitia sollicitus, tacitus nulliq. dicta salute ex ijs edibus auolat. mox in Galliam se trajcit, nec ita multo post, cum Romam, quo Deus duceret, peruenisset; nondum exacto tirocinij biennio, ipso virtutis studio ac contentione currendi, longa etatis cursum aquavit, & è carceribus vix emissus subito euolauit ad metam. Is cum esset in Anglia, & in hortis quibusdam inambulans, de nouo vitæ genere semotus à ceteris cogitaret, visus dicitur sibi videre speciem quandam Saluatoris, quæ oculos in se defigeret, taciteq. videretur hortari, ut se ab humanis caducisque rebus auelleret: ipse vero conuersa in eam speciem facie, admirabilem hausisse animo voluptatem, & quandam vidisse lucem, qua valde excitaretur ad humana linquenda. Hoc ipsemet amicissimo patri, & cui maxime se credebat, aperuit: cuius etiam postea mores fuerunt eiusmodi, ut fidem visi faceret vel tacendo.

COLLEGIUM POENITENTIA-
riorum, & Probationis domus.

Innumerabilia pene sunt, quæ in his locis, vbi expiandis animis opera datur, propter varia hominum genera, digna admiratione contingunt: sed quoniam plerunque, quæ sunt eiusmodi, silentio potius inuoluenda, quam cum aliena fama periculo videntur edenda, amputabimus more nostro complura,

ra, paucis modo contenti, quæ vel nostrorum sint factus industria, vel salua hominum existimatione commemorantur. omnis autem animorum salus è confessionibus peccatorum. quæ cum innumerabiles ferme fuerunt, vt in tali loco necesse est; tum à primis annis maximam partem instituta. Repressa est huius sacramenti beneficio intolerabilis multorum venus, Mulieresq. amplius viginti cum se se fædis voluptatibus addixissent, nunc caste pudiceq. se gerunt. Et quæ matrimonio iunctæ suorum corporum vsuram conceperant alienis, intra præscriptum se se cohibet legitimi tori. Nec minus operæ in iuuandis illis, quæ Ecclesiæ, quam qui coniugibus fidem fregerant, a. -hibitum est. Septem & viginti ex ijs, qui partim à veritate catholica ad hæresim declinarant, partim in his ipsis tenebris alti educatiq. erant, ab errore deducti sunt. nec pauci, qui à cænobij disciplina flagitiose descuerant, aut ad eadem sunt remissi cæcibus, aut quod per Summi Pontificis potestatem licuit, ad laxiora. Sed cum multi ex hominum genere Deo, Ecclesiæq. catholicæ, tum ipsis quoq. hominibus ex inimicis amici redditi sunt. Iras sexdecim posuerunt. & quos ad expetendas fraterni sanguinis pænas vis doloris impulerat, persuasum ijs est, vt iniuriam obliui, naturæ uinculum & coniunctionem agnoscerent.

DOMVS PROBATIONIS.

Omnis Nouitiorum cura, & uigilandi labor in domandis, vt solet, animis, excolendisq.

B 3 con-

consumitur. Sunt omnes sitientes, integræ solidæq.
 virtutis; & alter alterum quotidianis laceffit exem-
 plis: vt Deo potius agenda gratia, quàm eorum præ-
 dicanda sit laus. Conuocauit Dominus in hanc Do-
 mum duos, & quinquaginta, in ijsq. nonnullos, non
 minus genere, ac dignitate claros, quàm virtutis
 indole, donisq. naturæ. Accessit quidã legibus per-
 eruditus & prudēs, qui dum in Vrbe perhonorifico
 præpositus muneri, suam nauat operam Curie, sen-
 sit melius collocatos fore labores suos, si eos ad
 Christi famulatum, Societatemq. conuerteret. A-
 lius quoq. ad nos se contulit adolescens, multis præ-
 fidijs ingenij, fortunæque munitus, Marchionis si-
 lius, & Mantuano Duci propinquus, ex vetustissi-
 ma Gonzagorum familia. Qui cum in Aula Philip-
 pi Regis, vna cum minore natu fratre, inter hono-
 rarios pueros versaretur; ibi ad virtutem vehemen-
 tius exarsit, vbi parta sepe virtus difficilius tene-
 tur. Iniecerat ei Deus tenuem quamdam Religio-
 sã vitæ mentem, quam ille inter illecebras Aula,
 assiduo pietatis vsu, sic aluit, vt quotidie magis con-
 firmaretur, & cresceret: auocabat enim se quoad
 fieri poterat à rebus humanis, & furtim placando
 Deo, & precationi se dabat; nec de eo vitæ curriculo,
 quod ei ab initio propositum fuit, minimum vn-
 quam decessit. Sed cum potestate Patria contine-
 retur, suumq. Sacerdoti nostro consilium, qui ei
 erat à Confessionibus, indicasset; de eius sententia, id
 quoq. cum Parente, Societati nostræ multa familiar-
 itate coniuncto, communicauit, simul & penam
 petit.

petit. Parens, primo grauius visus est commoueri, & ad perspicendum filij animum, varijs vsus est tentamentis: filius tamen in sententia mansit; & vt Patri admirabilis suæ constantia, sic cæteris, prudentia atque pietatis specimen dedit; præsertim Religiosis quibusdam viris, qui eius mentem explorandam, paterno iussu susceperant. Postea cum in Italiam rediret Parens, auerendum ex Hispania filium existimauit. vbi multas filius ipse pugnas & bella sustinuit, cum ab omni hominum genere, tum à Principibus viris, qui eo maxime incumbabant, vt Adolescenti, si fieri posset, persuaderent, ne ab hominum consuetudine, se seiungeret: Vel si certum et fixum esset, vitam cum religione degere, Canobiorum asperitate postposita, sequeretur id vitæ genus, quod nulli disciplinæ addictum, in Ecclesiâ tamen munere versaretur: ad eamque rem honores in Ecclesiâ pollicebantur amplissimos. Quod si tandem ad certam aliquam disciplinam induceret animum, ad eam potius inclinaret, vbi cum religione splendor obtineretur, quam vbi obstructus esset aditus ad honores. Adolescens, qui longe alium petebat cursum, quàm, quem patrij suadebant amici, cum ad omnia cumulate respondit, tum ad hoc postremum cumulatissime: negauitq. vllum sibi videri Ordinem, suis rationibus aptiorem, quàm qui minime esset dispositus ad honores. Nam cum id spectaret in primis, vt à communi vitæ consuetudine se abduceret, omnisque hominum vita, diuitiarum splendore, & specie bonorum maxime teneatur, in Societate I E-

SV, absolute Paupertatis ope, omnis amplitudo di-
 xitiarum: precipui vero sponse Voti, omnis ho-
 noris gradus excluditur. Captum est à domesticis
 dein agi, ut patria bona minori natu fratri conce-
 deret; quibus is alacriter morem gessit, unam dolens
 in exsequendo consilio suo moram ac tarditatem.
 Nam cum paternorum bonorum cessio ex Impera-
 toris nutu penderet, quod faudi nomine continere-
 tur; dum uoluntas, ut solet, expectatur Imperato-
 ria, annus propè integer abiit. Ac ne tum quidem si-
 lio licuit sibi ipsi morem gerere, cum gessisset alij.
 Parens enim, non tam patrio ductus amore, quam
 infirma Adolescentis aetate, rem maioris putabat
 esse consilij, & patrias desiderari partes, si nec
 aetatis infirmitati consuleret, nec multo ante prospice-
 ret, ne quid filius animo maius complecteretur,
 quam ualeitudinis imbecillitas ferre posset. Itaque
 nondum præteritis contentus experimentis, iterum
 eius, Mediolani constantiam per uarios homines ten-
 tat: & quanquam moras omnes decreuerat inter-
 ponere, & Romam filium ad inchoata Philosophia
 studia persequenda prius mittere, quam ut ei face-
 ret deligendi huius uitæ generis potestatem; tamen
 cum & precibus apud ipsum, & crebris litteris a-
 pud P. Nostrum Generalem, & quod caput est,
 multis apud Deum lacrimis, filius continenter urge-
 ret; tandem se flexit, & diuino plane nutu, ad me-
 liorem mentem uoluntatemque conuersus, potesta-
 tem ei fecit, tam salutaris capiendi Consilij. Ergo
 multo & honestissimo comitatu addito, una cum lit-
 teris

teris ad P. Nostrum Generalem, filium in Urbem mittit, tanta ipsius filij letitia ac uoluptate, quanta ex diuturni desiderij magnitudine existimari potest. Qui Romam ut attingit, maxima admirationi fuit tum Summo ipsi Pontifici, à quo prius benedictionem ac ueniam paterno iussu postulauit; tum Cardinalibus, Aulicisq. compluribus, quod id ætatis Adulescens, atque ea conditione fortuna, tanto studio diuitias honoresq. desereret, quanto uix ceteri, ea sitiunt & consecantur. Interim moritur Pater, in quo Dei Immortalis prouidentia licuit oculis cernere; tum enim mortuus est, cum prisca illius Abrahami more, filium Deo sibi carissimum, natuq. maximum, iam obtulerat: ut cui tam gratam victimam, sua uoluntate mactasset, eius incundo sinu complexuq. reciperetur. Filius uero ab ijs curis periculisq. relictus est liber, quæ cum domesticæ priuatæq. familiae, tum publicæ ditionis administrationi comitari solent.

COLLEGIUM GERMANICVM
& Anglicanum.

Germanorum, Anglorumq. Collegia, quam recto cursu, & ad patriæ praesidium, & ad omnem pietatis laudem contendant, superuacaneum est, hoc quoque anno commemorare. Viget quam cum maxime eorum & in litteris, & in uirtute contentio. quæ si antea domesticis umbris occultata latebat, nunc diuino consilio patefacta per eos, quos Visitatorum nomine Summus Pontifex
ad

ad hæc inspicienda Collegia misit, foris etiam elicit. Nam cum Societas, lecto in Vrbe nouo Christi Vicario, & hæc ipsa quæ administrat Collegia multorum, qui priuatas spes agitabant, nec inuidiã, nec sermones effugere possent; subito extiterunt, qui nostrorum criminantes administrationem, Pontificis aures multis mendacijs onerarent. quibus ut obstrueret ora prudentissimus Pontifex (placet enim ijsdem vti verbis, quibus cum Patre nostro Generali colloquens vsus est ipse) consilium cepit, ut hæc ipsa Collegia per idoneos viros inspiceret, qui & in alumnorum, & rectorum mores diligenter inquirerent, & rationes sumptuarias annuvsq; proventus accurate cognoscerent. Dedit igitur negotium duobus Episcopis, optimis & grauissimis viris. qui cum omnes in exordio sui muneris, tum singulos, tum vniuersos blande & comiter essent affati, ceteraq; quæ vel ad mores rectorum, atque alumnorum, vel ad rē tam diuinã, quam familiarem pertinent, summa cura ac fide perspicere voluissent; non obscure postea nobis ipsi significarunt, quam vehementer omnia probassent. Delectauit quippe homines religione præstantes templi nitor, & sacrarum rerum exquisita munditia, delectauit singularis modestia iuuentutis, & in peregrinis corruptisq; nationibus mirus amor & cura pietatis. ordo etiam disciplina eos mirifice cepit, concordia voluntatum, pax; & quod multi ad criminandum inuidiose sumpserant, ipsa consiciendi tabulas ratio, tuendaq; pecunia. Nec vero aliter cum ceteris hominibus

nibus, aut cum ipso Pontifice ea de re sunt loquuti:
eos enim ubiq. sparserunt tum de his Collegijs, tum
de Societate sermones, ut emenda potius nobis
fuisse videatur alienorum hominum criminatio,
quam fugienda. Nec satis habuerunt amplissimis se
verbis esse testatos, quam integra apud nos, et quam
apta reperissent omnia; sed ut equitatis in primis
amantes, commentarium etiam in libellos quosdam
nuper editos, traditosq. Summo Pontifici, conscripserunt, ubi ea, quæ aduersus Anglorum Collegium
in ijs esset paginis malitiose conficta, singillatim prouidenterq. refellunt. Tum demum intellectum est, quam
aduersus eos nullæ sint vires, qui latent in tutela
diuinæ virtutis: custodit enim Dominus innocentiam,
nec ijs deesse potest, qui spes suas omnes in eius præ
sidijs collocatas habent. sed infinitum quiddam est,
quod diuinæ bonitatis magnitudini debeamus, ut
qui paternæ eius prouidentia curam, manibus pene
contingimus.

Et Collegij Germanici disciplina addixit se Societati
Sacerdos. Alius vero nobilis adolescens, cuius con
siliium mors anteuertit, in ipsa morte pro nostro est
habitus, & in eundem gregem numerumq. conscriptus.
Remissi sunt in patriam confecto Philosophiæ Theo
logiæq. curriculo, Sacerdotes undecim, quorum vir
tutis consimiles eorum pollicetur euentus, qui proxi
mis remissi sunt annis. sunt enim illi (ut accepimus)
subsidio prope occidenti Germania, non adiuuentis
modo doctrinæ, qua sunt instructissimi; sed integri
tate morum, & sanctimonia. Expeditur à princi
pibus

pibus viris eorum opera, & ad regendas Ecclesias ab Episcopis adhibetur: nonnulliq. ad Episcopatus honorem probitate atque industria comite peruenierunt. Duo etiam suorum Episcoporum ac Principum nomine legationem ad Pontificem Maximum obierunt, ingenti cum ipsius Pontificis, tum Cardinalium, honestissimorumque virorum, quibus cum agendum fuit, approbatione. Ex hac eadem disciplina Curienfis Decanus prodijt, Gualtherus Bellius, qui parem virtutem cum doctrina, ac nobilitate coniunxerat. egerat hic Romæ inter alumnos huius Collegij ante sexennium, Rodulpho olim Aquavivæ, qui ex hoc ipso Collegio proxime in Indiam abiit, admodum carus. cuius præceptis imbutus, mirum non est, si is euasit, quem & vita insequens, & consequuta mors docuit. Is igitur in vrbe Curientum, cum civitatem omnem miserandum in modum pestilentia contagio labefecerat, sui ipsius oblitus, vt pro ouibus sibi creditis vitam poneret, in mediæ pericula se se intulit: nec modo suis se bonis ac facultatibus spoliavit, vt multorum egestati inopiaq. succurreret; sed contempta morte, partim animis oratione firmandis, partim sacramentorum pabulo recreandis, nullam partem boni probatiq. pastoris omisit, dum ad extremum è medijs ereptum laboribus ad otia Paradisi, & sui magistri complexum diuina benignitas euocauit.

Ex Anglicano Collegio nouem in Angliam Sacerdotes magno animarum commodo reuerterunt, quorum vnum comprehensum ab hæreticis, in carcere

remq.

remq. coniectum, accepimus graues acerbosq. cruciatus fortiter subijisse. Alius etiam in custodia traditus, quod de fidei constantia dimoueri non possit, vltimum discrimen adit. Quidam quoniam & à natura, & à doctrina præclare instructus est ad dicendum, magnum hæreticorum numerum ad suas partes adiunxit. Alij præterea huius alumni Collegij Sacerdotes quinque; post diurnas tenebras & ærumnas, ad extremum in expeditum compulsi nauigium, exilij nomine aueruntur in Galliam, terrore mortis iniecto, ne quis in Angliam remearet. ex quibus tamen continere se quidam non potuit, quin reditum attentaret, incertum adhuc, quonam euentu, comitem ei se se Deus adiungat, & feliciter vertat omnia. Ad hæc pietatis argumenta accedunt vota studiq. religiosa vitæ, quibus pleriq. tenentur: ac præter eos, qui vitam nostram adamant, quinque se varijs cænobijs atque ordinibus addixerunt. Reliqui pro se quisque contendunt, vt probitate morum, exemploq. vitæ declarent, nequaquam se à Deo frustra in hanc virtutis palæstram ac disciplinam vocatos. colunt omnem pietatem, & officiosi maxime in hospites sunt. tenetur enim vel in summis rei familiaris angustijs antiquum recipiendorum hospitem institutum; exceptusq. nuper est Anglus nobilis, qui tuædæ religionis causa, fortunas reliquit amplissimas, ex quibus quotannis aureorum viginti millia capiebat: satis se diuitem ratus ac locupletem, si integram Christi fidem ad extremum vsque spiritum tueatur.

S E M I N A R I V M R O M A N V M .

IN tanta cæli clementia, tantaq. corporum salu-
 britate, quantam hic annus attulit; longis ta-
 men, etsi minime periculosis morbis, huius iuuen-
 tutis contubernium tentatum est. contagionis vis
 quædam fuit, incertum vnde concepta, quæ subito
 in nonnullos irrepens, sensim peruagata est vniuer-
 sos: vix enim quemquam exemit. vno eodemq.
 tempore octoginta nonnumquam cubabant agrisfa-
 tis ampla charitatis ac patientiæ materia. nam nec
 ijs, quos in lectum morbus abiecerat, tolerantia;
 nec ijs, quos nondum strauerat, charitatis exercita-
 tio defuit. nullum obsequij genus abfuit, nulla studij
 munerisque vicissitudo. Nam quamquam has par-
 tes subleuandi curandiq. ægros, nostri sibi suscep-
 rant; voluit tamen egregia discipulorum pietas,
 hanc sibi curam nobiscum esse communem. itaque
 cursare ultro citroq. qui ualentes erant, lectos agro-
 rum sternere, preparatos afferre cibos, ac frequenti-
 scalarum ascensu atque descensu pro viribus leuare
 iacentes; præsto deniq. unicuiq. esse, vt cuiusq. ne-
 cessitas exigebat. Ex altera parte, qui lecto tene-
 bantur, ne ita meritis, vt officijs inferiores essent,
 præclara ipsi quoque suæ virtutis documenta præ-
 buerunt. patientiam testabatur hilaritas: pietatem
 colloquutio, agitatioq. diuinis de rebus: obedientiam
 alacritas obsequendi. Obibant sacramenta de morte,
 nec languorem animis languor corporum afferebat.
 Duarum circiter horarū intervallo, Sacerdos cum

Eucharistia sacramento cubicula circuibat, nihil ut negotij minus haberet, imbecilla ac iacente, quam in columi stanteq. familia. Vnus hoc anno desideratus est modo, cuius ut acrior vis morbi fuit, sic maiora documenta virtutis. is leues sepe noxas expiabat in die, et quod teneræ ætatis miraculum est, nunquam ex quo correptus est morbo, meminit propinquorum: usque eo rerum humanarum memoriam recordatio vitæ caelestis abstulerat. Sed ex ipsa ferendi morbi ratione facilis coniectura fuit, quales tandem se plerique præbeant, cum recte valent: in multis enim ea significatio probitatis elucet, ut non multum is, qui ad perfectam officij rationem excurrunt, de uirtutis laude concedant. ex his octo, à nostris moderatoribus impetrarunt, ut eiusdem sibi disciplina liceret esse comites ac consortes. Quorum duo multa eius rei causa à domesticis pertulerunt, sed tamen ita fortiter ac constanter, ut fidem fecerint, mentem illam non humanitus, sed diuinitus inditam esse. nam cum subito Romam parentes, ac propinqui ad labefactandum adolescentum propositum aduolassent, studeretq. alterius pater, modo minis, modo blanditijs, ab ea filium cogitatione reuocare; filius è patrio se conspectu subduxit, in easque tenebras abdidit, quo nullis vnquam vestigijs perueniret paterna suspicio. Qui dum filium aut in societatem se clam inclusisse, aut in Collegium aliquod ex his, quæ disciplinæ nostræ sunt credita, suspicatur, vna cum alterius adolescentis patruo ad summum Pontificem querelas defert, filios sibi à Societate

tate

tate per vim eripi, recipi parentibus inconsultis, occultari per summam iniuriam, neque quicquam prius imbui, quam ut parentum obedientiam abijciant. His mendacijs cum Pontificem onerassent, Pontifex negocium dat Episcopis (quibus eisdem inspiciendi curam, & hoc, & ea, quae dixi, Collegia mandauerat) ut rem omnem accurate cognoscant, uideantque, ut adolescentum propinquis ac parentibus fiat satis. Adolestentem interim, qui latebat, ubi haec agi perspexit, una cum patruale Episcopos conuenit, obligat suam uterque fidem, se parenti, patruoq. suo morem esse gesturum, ubi tamen saluo officio, ac religione mos geri posset. Sed quoniam Episcopi, parentum miseratione commoti, ut in patriam se reduci paterentur, urgebant; quo fiebat, ut in longum tempus eorum consilia differrentur; ad Cardinalem quendam, cuius pietatem par prudentia commēdat, pari consensione confugiunt, ab eoq. suorum iniurias, & artes questi, quibus à diuino se famulatu reuocare conabantur, summe contendunt, ut causam suam apud Pontificem Max. ipse suscipiat. Cardinalis, ut est cum in omne hominum genus, tum in bonos praecipue viros officiosus, adolescentem miro amore complexus, eorum se causam per diligentem acturum recepit: simul & ad constantiam inflammavit. Fecit quod promiserat. & apud Pontificem adolescentum causam sic egit, ut suam. Negavit Pontifex sui vñquam fuisse consilij, ut tam praecleara fors inueniret, quos ad se Deus ex hominibus senocaret, coactio in patriam reditu, uocaretur in dubium

bium; videri sibi tamen æquissimum, ut parentibus ac propinquis, quo ad eius fieri posset, mos gereretur. Gestū est, ut eius ferebat voluntas, & ut id fieret accuratius, ad eam rem Cardinalis se quoque humanitas interposuit; quos ubi æquos placatosq. dimisit, tum demum potestatem fecit adolescentibus abeundi quò vellent, & sacrosanctis Eucharistiæ munus præsidij ad id pugnae genus instruxit, quod quo ceteris periculosius est, eo plus requirit armorum. Atque hæc est Romani Seminarij hoc anno fecunditas, quam perpetuam quotannis uelit Deus. Sed inito iam à nostris huius curæ deponendæ consilio, ferenda erit iactura potius aliqua frugis annuæ sariæ, quam minoris commodi gratia, maiora commoda amittenda. fecit enim permolesta, & aliena nostro ordini procuratio, ut animum P. N. Generalis induceret, eo se onere liberare. Cumq. id semel, iterum, ac tertio à Summis Pontificibus contendisset, tandem multis perspicuisq. rationibus à Sixto extorsit, ut nos hoc ipso onere curæ leuaret. Sed per occasionem migrationis angustiores in ades (conductæ enim, non propriæ ac stabiles adhibentur) visum est potius sensim numerum imminuere, quam omnem subito procurationem abijcere. Itaque compluribus ex hoc contubernio dimissis adolescentibus, vix tantum è Conuictoribus quadraginta supersunt. Grauius id tulere permulti, præsertim qui in hanc disciplinam suos liberos propinquosq. tradiderant: nec defuere magnæ auctoritatis viri, qui se se interponerent, ne qua fieret diminutio. Ad

nos autem id commodi redijt, quod quo magis hac contubernij disciplina contrahitur, in angustumq. deducitur, eo pauciores ad eam regendam requirendæ sunt operæ. nam cum antea quinque & triginta de nostris exigeret, non minimo eorum tum ualitudinis, tum studiorum incommodo, propter varias molestasq. curas; nunc sublatis ex eo numero tredecim, duo tantum remanent & viginti.

COLLEGIVM MARONITARVM.

AD reliqua Urbis Seminaria, quæ Societati sunt credita, accessit hoc anno Maronitarum: cuius instituti ratio postulat, vt tota res à capite quam breuissime repetatur. Nostros autem ante quinquennium à Gregorio XIII. ad Maronitas eo consilio missos, vt ab erroribus, quibus implicati erant, ad integritatem christianæ religionis abducerent; ex eius anni litteris satis arbitror esse perspetum. quo tempore dum in omnem eius Ecclesiæ subleuanda occasionem excubant, venit in mentem, ad sanandam affectam illam christianæ reipublicæ partem, continendosq. Maronitas in fide & potestate Romani Pontificis, nihil aptius fore, quam si ex ea quoque natione conflaretur in Vrbe Collegiū, ubi salutaria Ecclesiæ illi præsidia gignerentur. quæ res à Cardinali Carafa Maroniticæ gentis patrono, diu multumq. agitata, digna denique visa est, quæ ad Pontificem Maximū deferretur. nec difficile fuit
rem

rem tam salutarem eximia pietate Pontifici persuadere. Suadebant enim orientis partes illæ, quæ multis iam seculis doctrinarum luce privata, cum vnde peterent ea, quæ ad cognitionem fidei pertinent, non haberent; non facile sese in sua religione integras castasq. seruabant. suadebat hominum ipsa conditio, cū ad repudiandos errores minime pertinax, tum ad recipiendam retinendamq. veritatem facilis; vt genus quoddam impietatis videri posset, si qui communis nationum omnium parens haberetur & esset, is homines non sua voluntate, sed mala disciplina corruptos sine medicina desereret. Accedebat quod cum in ijs, quæ dixi locis, præcipueq. Syria, Palestina, totaq. Aegypto populi illi ferme sint vel hæresibus deprauati, vel ab Ecclesiæ communionem seiuincti, habeantq. res omnes sacras Arabico, Chaldaore sermone conscriptas; è Romana re videbatur, sedisq. Apostolicæ dignitate, vt quæ catholicorum omnium parens est ac magistra, ea, pari fide atque obsequio præditos homines prope haberet, qui Philosophiæ ac Theologiæ studia cum Chaldæis litteris Arabicisq. coniungerent; vt essent qui tradendis castissimæ religionis institutis, refellendisq. prauis hæreticorum erroribus, populos illos ad veritatis catholica cognitionem, & obedientiæ cancellos reuocarent. Quæ cum Pontifici Maximo Cardinalis exposuisset, facile impulit pium Patrem sua sponte incensum, vt idoneis ex ea natione adolescentibus euocatis, excitaret novum in Vrbe Collegium. Excitatum est igitur

anno superiore, attributaq. à liberali parente non modo annua, se superflite, pecuniarum subsidia, sed etiam area spatium ad ædificium. Cooptati sunt lectissimi adolescentes, varijs temporibus Romam à nostris missi, qui inter Maronitas agebant: cuius disciplina regendæ causa cum de Societate aliquos Cardinalis à Pontifice Maximo postulasset, Pontifexq. nostræ non ignarus paucitatis abnuisset; Societas ne amicissimo & optime de se merito Præsultali præsertim in re deesset; etsi non omnem sibi Prouinciam suscipiendam, non tamen omnem Maronitarum curam abijciendam existimauit. Delectis igitur ad eam regendam iuuentutem probatis hominibus ex externis, vniuersa administrationi supremum quendam quasi moderatorẽ è nostris præesse voluit, cuius consilio Rectores ipsi se regerent. Sed cū optimi adolescentes alios nullos præter nostros, iam tum in patria experti essent, grauate aliorum parebant imperio. ergo vna omnium consensione à Cardinali Patrono contendunt, vt procuratori sue patres de Societate præficiat, qui nec domo absint, & sibi proxime præesse velint. Id cum Cardinalis vrgeret, non potuit à nostris, ac ne decuit quidem, tanto Præsuli repugnari. concessus est illi Rector vna cum fratre: atque hoc demum anno eius Collegij procuratio à Societate suscepta. Instituntur in eo adolescentis omnino septemdecim, cum isque sacerdos, qui chaldaico apud eos sacrificat idiomate. facilis horum est educatio, nulloque negotio ad pietatem incenduntur. elucet in ijs modestia morum

& singularis animi moderatio. ingenio sunt ad disciplinam apto; ut qui biennij non amplius spatio, & Italicam perdidicere linguam, et rudimenta Latinæ cum tamen de Chaldaea studio nihil operæ detrahebant. Quare & Episcopi illi, quos diximus, cum hoc quoque Collegium inspicerent, & huius iuventutis ingenia periclitari vellent, prolatis Apostolorum actis Græce conscriptis, adolescentem ex his quendam excitarunt, & quibuscunque nosset linguas, ea iusserunt efferre, quæ à beato Luca Græce sunt scripta. paruit adolescens, & quinque linguas, tot enim nouerat, Græcum scriptorem interpretatus est: idque tā scite, ut alter admiratus Episcopus, cū publice postea cohortationem haberet; agnoscendum dixit Dei munus, à quo tot linguarum ornamentis, unde tot regionum salus utilitasque penderet, locupletati essent. simul & illud addidit, inter ceteras Gregorij XIII. laudes hanc vnam fuisse de præstantibus, quod tanto Ecclesiæ beneficio, Maronitarum in Vrbe Collegium constituisset. Sed quam eos benignus parēs foueret viuis, & quanta in hos adolescētes eius fuerit indulgentia, quotidiana benignitas indicauit: nam & librorum copiam, & ad sacrorum vsus domesticamq. supellectilem multa est elargitus, & anno vix elapso à constituto Collegio, septem circiter aureorum millibus nouas ades extruxit. Quare quam luctuosa eius postea mors fuerit, cuius vita & huius nascentis Collegij, & rei Maroniticæ summa nitebatur; non est difficile existimare. verum quanquam inter hæc primordia vehe-

menter eius inopinata mors terruit; solatio tamen fuit prepropera noui Pastoris creatio, qui se iam nō minus Gregorio ipso propitium ac beneuolum prebet. Is sui Pontificatus initio, ne tantæ pietatis opus inchoatum institutumq. desereret, Abbatiam ei quandam, vnde aurei fere mille quotannis capiuntur, Cardinale postulante concessit ac preter eas pecunias, quas in quotidianū alumnorum victum cultumq. numerari iussit; mandauit etiam, vt contractum æs alienum, cuius summa ad aureos plus mille peruenerat, solueretur. Quare si his principijs reliqua consentiant, id quod tam benigno Pontifice polliceri nobis possumus & debemus; nihil est causæ, cur quisquam dubitet, quin ex huius institutione Collegij, plurimum in omnem Ecclesia partem vtilitatis ac commodi deriuetur.

SENENSE ET RELIQUA
Hetrurix Collegia.

SENIS, vt summam officiorum omnium verbo concludam, nullo loco partes nostræ desiderata sunt. Impigre sua quisque munera obiit. Nomen in Societatem dedit vnus.

E FLORENTINO vero Collegio quanta vis vtilitatis extiterit, plurima animorum commutatio declarauit. Feminae amplius viginti sola spectantes æterna, varia cœnobiolorum instituta sequuntur sunt, erant in his quedam, quæ pudicitiam suam vna cum fama perdiderant, aliæq. nonnullæ, quarum pudor in apertissimum periculum vocabatur. Sed has Nostri

in suam fidem curamq. susceptas, omni studio ac contentione publica hominum misericordie commendarunt, tantumq. eis repertum est argenti, ut facile postea inter Deo consecratas mulieres locum inuenerint. Sed cum sedulo semper animorum causa defensa est, tum in hominum morte precipue; curatumq. ut suis animi soluti corporibus quam tutissimum iter arriperent: quo in officij genere, haud scio an plus exeuntibus adiuuenti, quam in statione manentibus sit allatum. Aderat viro nobili ac praediuiti suprema dies, cum sacerdotis nostri in confirmando sedulitatem vxor obseruans, erga pietatem sic est animata, ut quae nostro nunquam comparebat in templo, ab eo nunc diuelli non possit. Senserunt hac ipsa nostrorum officia ij quoque, quos legum aequitas mittebat ad mortem; quorum quidam cum diuinarum rerum mentionem pertinaciter respuerent, mallentq. cum Sathana sempiternis exuri supplicijs, quam perpetuis cum Christo voluptatibus perfrui; tandem pia nostrorum contentione fracti, tanquam placidissima oues duci se ad eam victimam passi sunt. Nec vero ciuibus modo, sed etiam exteris aduenisq. consultum est. quorum aliqui cum multos iam annos nefarias haereses, tres autem impia Mahometi dogmata coluissent; hi ad cognitionem veri Dei, illi ad rectae religionis cultum traducti sunt.

PERYSII cum ad omne commodum animorum, tum maxime ad auertenda mutua hominum odia nostrorum laborauit industria. Hero inuisus agricola, scilops eum de medio tollere cogitabat, sed glande cōtorta, pro hero famulum, ictu aberrante, per fudit.

Quam ille ignominie notam cum luendam nisi sanguine non putaret, in eademq. nostram aliquando sacrificij tempore se contulisset; quidam è nostris, qui iam pacis auctor esse cœperat, preclaram nactus occasionem, supplex hominem orat, vt per salutarem illam hostiam, quam adorandam populo sacerdos ostenderet (tunc enim forte de more tollebatur) & per eum Deum, qui tam multa eius scelera pateretur inulta; vt ipse quoque conserui iniuriam domino tam acerba pro se perpeſso concederet. Tantum valuit cohortationis tempeſtiua curatio, vt obortis repente lacrimis ſpoponderit herus, se in gratiam cum agricola rediturum. nec vana fuere promiſſa: non enim modo redijt, ſed triduo poſt, cum intelligeret ad æquiſſimam compositionem pacis exigi ab agricola, ut vulnerati famuli, quem ſclopo traiecerat, medicina ſumptus & damna præſtaret; is quod ſatis eſſet argenti, clam attulit Patri, addiditq. nihil non Dei cauſa ſibi eſſe ſuſcipiendum, cum diuinæ erga ſe clementiæ veniebat in mentem. Familia item duæ, & quidem de præcipuis, cum ſexdecim annos interſtinis arderent odijs, noſtrorum hortatu ſe inter ſe placarunt, eorumq. arbitrio, vt odiorum cauſas exciderent, ſua omnia permiferunt. Nec minus contra cupiditatum æſtum, quam contra irarum incendia pugnatum eſt. mulieres perditæ pudoris quatuor ad pudicitie ac ſanctimoniæ decus emerſerunt, quarum duæ cum pulchritudine ac forma præſtarent, Diaboliq. miniſtræ ac ſatellites eſſent ad capiendas perdendasq. animas; earum altera

ra non modo funditus scdas illas voluptates abiecit, quamquam ex ijs plurima capiebat emolumenta; verum etiam vt animi pulchritudinem tot flagitiorum tenebris obscuratam elueret, & per pœnitentiam in antiquum splendorem nitoremq. reduceret; intra cœnobij claustra se abdidit. Societatis meditationes, eâ quoque ad immutandos mores maximi fuere momenti. prodierunt ex earum exercitatione non pauci, sui omnino dissimiles; vt qui toti antea in corpore atque in his infimis terræ bonis hærebant, nunc eo erecti præsidio, omnia infima atque humana premant, & supera dumtaxat ac cœlestia meditentur. Ex ijs aliqui se se inclusere cœnobijs: alij commutato vitæ genere ad communem animorum salutem sua studia contulerunt. Quanquam ad id præcipuas vires habet vtraque sodalitas Dei Matris: ex quibus nouem circiter adolescentes ad cœnobium fecere gradum, in ijsque ad Societatem par.

LAVRETANVM ET RELIQUA Collegia.

SI quæ Societatis nostræ sunt propria atque interiora, ea tantum mandari litteris debeant, ut certe debent; hoc vniuerse de Lauretani Collegij partibus dici potest, non modo suæ quemque sanctitati, studio omni curaq. vacare, sed in sanandis etiam animis externorum, artus omnes nervosq. contendere. Ac præter id quod audiendis dimittendisq. peccatis tribuitur otij, data est etiam opera, editis ad eam

rem

rem spectaculis, Catechesi. Fuit id cum decori atque ornamento Gymnasio, tum ignavis diuinæ legis hominibus salutare. Eadem Catechismi cura adhibita est in obeundis de more pagis: ubi & frugiferæ animorum expiationes institutæ sunt, & acres iræ contentionesq. sedatæ. Habet autem hoc Collegium & ex ILLYRICO adiumenta nonnulla, nam cum ex nostris, Canonicisque sit nemo, qui norit Illyrice; ne huic vni nationi, quæ hanc quoque frequentat adem, Sacerdotum opera desit; Sacerdos ex his aliquis aduocatur, qui penitentibus præsto sit. Atque hic ipse matura iam etate vir ad audiendos suæ nationis egros in vicina loca dimittitur: quo in munere ita versatur, vt non minus suæ ipse virtuti, quam alienæ saluti commodisq. prospiciat.

RECINETI satis magnus è duabus Dei matris sodalitatibus fructus capitur. Constat eorum quæ natu minoribus continetur, sodalibus quadraginta: quæ grandioribus, septuaginta, aut non multo secus. Sunt in hac de præcipuis viris multi, eorumq. pietate atque exemplo effectum est, vt iam ad sacras epulas conuiuæ frequentiores appareant. horum officij ratio est, vt non tam sanctitati domesticæ quam proximorum commodis seruiant, stipem corrogent in egenos, nulla habita dignitatis personæq. ratione; idque vel ad templorum valuas, vel medijs in foris, vel etiam ostiatim: quicquid autem pecuniarum escarumue collegerint, id vel ad egros deferant, vel ad eos, qui precario viuere salua existimantione

tione non possunt. Quibus pietatis officijs non modo ad canobij disciplinam, sed ad omnem virtutis laudem planum sibi iter aperiunt. Neophytus ex his quidam pugnis ab inimico calcibusq. male multatus, cum per facile vlcisci posset iniuriam (erat enim forte cum telo) ex æquans tiro ueterani uirtutem, ad eum qui de nostris sodalitati præest, accurrit; stratusq. ad pedes, Fuit, inquit, Pater uehemens animus ulciscendi, sed ut iracundiam continerem, una Dei Matris caritas fecit. huic ego iniuriam dono: prolatoq. telo, Exuo, inquit, apud te ferrum: hoc tibi sit conciliatę gratiæ signum, hoc contemptę ultionis indicium. Quid expectandum erit à ueterano, si sui similis neophytus semper sit?

In finitimis locis aliquid etiam otij operaq. consumptum est. Tres in uaria loca missi sunt sacerdotes, præcipueq. propinquum in oppidum, cui à Monte sancto nomen est. hic autem præter quotidianas in quadragesima conciones, Christianæ fidei præceptis imbuta plebs est, promotaq. res futuri Collegij, & primus iactus de more lapis, non sine ciuium humanitate præcipua: qui cibum sibi quodam modo ex ore subducunt, ut habeant quod in Collegij opus impendant. nam quod primarijs oppidi magistratibus in epulum præbebatur, id placuit ad firmandum Collegij statum fabricamq. transferre. Ad Samnites quoque, & Abbatiam quandam sancti Euthij non procul ab Urbe Nursia profecti sunt alij: quo in loco, quoniam sacramentorum, ac concionum causa magnus est

est pagorum concursus, praeclare posita est opera col-
lectiq. cum ex omni hominum genere; tum ex sodali-
tatio quodam in honorem sanctissimi Christi corporis
instituto, fructus vberes ac iucundi: ducentis enim
cum constet sodalibus, nemo non ex eis vitæ macu-
las vniuersæ sacramento confessionis absterfit.

M A C E R A T A E conciliati placatiq. sunt
non pauci, quos ad inimicorum vltionem irarum
acerbitas stimulabat; sed cum saepe homines in ho-
minum gratiam restituti sunt, tum Deo reconcilia-
ti per saepe. quo in genere, vt cætera sileantur, nobi-
lis celebrisq. grassator, quatuor & viginti natus an-
nos, cum à prima adolescentia extorris profugisset
è patria, latronumque ritu vitam ducere instituis-
set; frequenti maleficio toto iam Piceno nobilitatus,
Sathanae cognomen inuenit. Is postea comprehensus
& coniectus in carcerem, adiudicatus est neci. Mis-
sus ad eum est de more sacerdos, cuius congressu col-
loquioq. sensim ex recordatione præteriti temporis
sic angi capit, nullum vt hæc Ciuitas illustrius ex-
plum viderit penitentia. Antequam ad supplicium
raperetur, patefactis confessione peccatis, tum quoti-
dianæ vitæ saepe, tum semel vniuersæ, mentem in
diuinam misericordiam, quæ tantam sibi spem salu-
tis offerret, ita defixerat, vt alio duci cogitatione
non posset. Erat tormentis pene confectus ac debili-
tatus, luxatiq. erant ductario fune lacerti, vt motus
est in quaestione; & tamen numquam adduci potuit,
vt vel de genu, quò semel incubuerat in precatione,
consurgeret; vel quò facere sine luxatorum ossium
crucia-

eruciato non poterat, alterius inter surgendum admi-
niculo niteretur: testatus velle se, quem tot annos
tot sceleribus violasset, eum saltem breui illa, quæ
concedebatur vsura lucis, si id modo consequi pos-
set, placatum sibi propitiumq. reddere. Ciuēs qui
eius confirmandi gratia venerant, magnitudinem
animi & penitentia vim admirati, Quanto iam
aptius in hunc (inquiunt) Angeli cognomen conue-
nit, quàm antea sathana? Ad mortem cum tradere-
tur, intentis in Christi signum oculis continenter,
nullum faciebat finem sua ipsius accusandi peccata.
Vbi vero propius ad carnificinam accessit, sensitq.
patrem sua causa sollicitum esse, ne repentino furcæ
conspetu perterresieret; Caue, inquit, pater existi-
mes, eum, qui carnificinas omnes commeruit, hac
vna furca exanimari. osculoq. restem, qua suspen-
dendus erat, excepit; quod diceret, se non dubitare,
quin ea sibi aditum aperiret in calum, quem pecca-
torum feditas præclusisset. Scandit igitur gradus
illos mortis, nullo perturbati animi motu prodito,
nulla formidine exanimatus: factaque potestate
cum populo colloquendi, dixit se non recusare, quo-
minus æquo libentiq. animo moreretur; vnum ta-
men se moleste ferre, quod non plures vitas habe-
ret, quas vt æquitas postulabat, pro magnitudine ac
multitudine peccatorum effunderet vniuersas. Quæ
cum dixisset, Iesu nomen ingeminans, supplicium le-
gibus soluit.

M I S S I O R A G V S A N A .

R Agusam quatuor annis ante profecti sunt nostri eius profectiois auctor Ragusanus Archiepiscopus fuit, qui id à Pontifice Maximo, interposita Cardinalis Comensis auctoritate, impetravit. Quatuor hic fuere de nostris, sex etiam interduos, singulari studio Ciuitatis excepti. Aedes ac templa pia quaedam B. Rochi Sodalitas commodauit, quæ aureos septingentos, vt instructas aedes haberemus, impendit. victitarunt nostri hominum misericordia ac liberalitate, quæ quoniam ingens est, non modo nihil eis vnquam ad tuendam vitam defuit, sed sepe etiam superauit, gratus quippe eorum aduentus tantum priuatis ciuibus, quàm magistratibus accidit. concurrebant vndique munera ad fores nostras, vt vno eodemq. die, decem, pluresue aliquando pueri cum muneribus comparerent. Nostri autem si quando stipis gratia priuatorum aedes obirent, quod non tam egestatis, quam vel exempli, vel instituti tenendi causa faciebant, semper pleni ac referti redibant, sed hunc ipsum querendi laborem minuebat charitas Ciuium, non modo mittendis, vt diximus, crebro subsidijs, sed orando vtandoq. ne quid in eo nostri cura molestiaq. susciperent. Cuius benignitatis tulere primas Principes Ciuitatis, qui non modo Concionatorum nostrorum aduentum, mansionemq. sed quantum in ipsis fuit, ipsum quoque instruxerunt ornaruntq. discessum: ac præter viaticum maritimaq. subsidia, quæ larga & copiosa fuerunt,

pecuniã quoque satis multã miserũt, qua non modo concionum, sed ne eleemosynã quidem nomine accepta est. Reliquis vero religiosorum familijs, Benedictina præsertim valde grata Societas fuit: id quod hæc suis declaravit officijs. quæ quidẽ ab vrbe passus circiter mille cũ absit, semel atque iterum nostros per æstatem (nam per calores, qui hic sunt molestissimi, in Vrbe viuere minus licet) diuturno ac liberali accepit hospitio. De Archiepiscopi uero benignitate nihil attinet dicere, cui non modo curæ fuit, ut nostris omnia ad usum & cultum copiose suppetere, sed etiam de constituendo Societatis Collegio cum summo Pontifice uehementer egit. quò quidem uehementer incumbere mens Pontificis uisa est: nec defuisset consilio ac uoluntati, si uita suppeditasset. Iam laborum fructus, animorum fuit crebra conuersio. explanatae sunt conscientiae quaestiones, partim ad clerum in æde maximas, partim apud minores natu clericos domi nostræ. Nec uero Catechismi prætermissa consuetudo est, qui quotidie uel nostris in ædibus, uel proximo in templo puerili trahebatur atati. Ac præter conciones diebus dominicis, ducebatur puerorum agmen ad templum, fidei rudimenta canentium, ibiq. plurima eius rei adhibebatur exercitatio. nec aberat præmiorum inuitementa & diligentia par honos. quæ res, ut Ciuitatis oculis noua, ita exemplo fuit ac uoluptati. Sed cum omni hominum generi, tum ijs maxime, qui à mortis periculo non procul aberant, subuentum pro uiribus est. Ex nobilibus cum quis decede-

ret, curabant domestici, ut è patria consuetudine sermo funebris haberetur: quod à nostris non sine populi vtilitate frequenter est factum. Reus etiam quidam cum inter manus imperiti carnificis astuaret, tædij ac doloris impatiens, propius factum est nihil, quam ut carnificem ipsum dentibus apprehensum, ipso cubitorum nisu de gradibus deturbaret: quæ audacia cum iram satellitum irritasset, obuersis iam sclopis misere eum, nisi sacerdos se noster interponeret, confecissent. Sed pater impetrata supplicij mora, dum ad ferendam placide mortem induceret reum, facile ab eo impetrauit, ut renouata peccatorum confessione, quod publicæ æquitati iustitiæq. deberet, non grauate persolueret. id quod ille spe sua salutis non exigua pacatissime fecit.

Catari per idem tempus habitæ sunt una atque altera quadragesima conciones: est enim Ciuitatis Episcopus Societatis in primis amans, nec denegari eius postulationi potuit. Tridui autem abest hæc Vrbs, Ragusia, & Venetorum ditioni subijcitur. hic illi, milites in præsijs habent ad quadringētos, quorum plerique ante nostrorū aduentum, multos iam annos penitentiæ sacramento caruerant. quo circa cum illuc par sacerdotum se contulit, publicis priuatisq. colloquijs tantum vterque perfecit, ut ad sacram confessionem, ducto sepe à primis annis inuito milites fere omnes induxerit, tanto cum ipsorum bono, ut & plurimæ inueteratæq. inter eos iræ decesserint, & proiectæ multorum libidini frænum, exæctis repente mulierculis, sit iniectum.